

Researcher: Social Science Studies

(2017) Cilt 5, Sayı 9, s. 294-303

RSSS
ISSN:2148-2691

Üstün Zekâlı ve Özel Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Destek Eğitim Odalarının İncelenmesi

Nüket AFAT¹

Özet

Günümüzde, ülkemiz de dâhil olmak üzere pek çok ülkenin kalkınma hedefleri arasında, özel yetenekli bireylerin kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini, yaratıcılıklarını geliştirmelerine yönelik fırsatları artırmak, ülkelerine ve dünyaya yararlı birer vatandaş olmalarını sağlamak yer almaktadır. Eğitimde fırsat eşitliğinin gerekli olduğuna inanan toplumlarda her bireyin ihtiyaçları ve yeterlilikleri doğrultusunda eğitim fırsatları sağlanmalıdır. Bu amaç doğrultusunda ülkemizde üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin eğitimlerinde uygulanan bazı tedbirler bulunmaktadır. Bu tedbirlerden bir olan Destek Eğitim Odaları, özel eğitim gereksinimi olan öğrencilerin eğitiminde sıkla yararlanılmaya başlanan bir eğitim tedbiridir. Destek eğitim odalarının var olan durumunun incelenmesinin, iyileştirmeye açık yönlerin tespiti ve iyileştirilebilmesi için önemli olduğuna inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Üstün Zekâ
Özel Yetenek
Destek Eğitim
Özel Eğitim
Farklılaştırma

Examination of Resource Rooms in the Training of Gifted and Talented Individuals

Abstract

Today, among the development goals of many countries, including many of our countries, it is important to increase the opportunities for gifted and talented individuals to develop their own interests, talents and creativity, to be a useful citizen to their country and to the world. Societies that believe that equal opportunity in education is necessary should provide training opportunities for each individual's needs and competencies. To this end, some practices are applied in the education of gifted and talented students in our country. Resource rooms, which are one of these implementation which is frequently used in the education of the students with special education needs. It is believed that examining the existing situation of the resource room is important for identifying and improving the clear aspects of improvement.

Keywords

Gifted
Talented
Resource room
Special education
Differentiation

¹ Yrd. Doç, Dr, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, nuketafat@hotmail.com

GİRİŞ

Birbirinden farklı özelliklerle dünyaya gelen her birey sahip oldukları bireysel farklılıklara ve ihtiyaçlarına uygun eğitimi alma hakkına sahiptir. Kendini gerçekleştirme sürecinde, bireyin sahip olduğu potansiyeli ve yeteneklerini en üst düzeyde kullanabilmesi için uygun ortam ve fırsatların bireye sunulması gerekmektedir. Eğitim ortamlarındaki bu düzenleme sadece bireysel ihtiyaçların karşılanması adına değil toplumun gelişimi açısından da büyük önem arz etmektedir. Bireysel farklılıkları yaratan özelliklerin başında zekâ ve yetenek gelmektedir. Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik gibi alanlarda akranlarından daha yüksek düzeyde performans gösteren bireyler, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine göre özel yetenekli birey olarak tanımlanmaktadır.

Günümüzde, ülkemiz de dâhil olmak üzere pek çok ülkenin kalkınma hedefleri arasında, özel yetenekli bireylerin kendi ilgi alanlarını, yeteneklerini, yaratıcılıklarını geliştirmelerine yönelik fırsatları artırmak, ülkelerine ve dünyaya yararlı birer vatandaş olmalarını sağlamak yer almaktadır. Ülkenin teknolojik, ekonomik, siyasi ve askeri anlamda güçlenmesi, bilim ve teknoloji üretip geliştirebilecek seviyede yer etmesi açısından özel yetenekli bireylere eğitim desteği şarttır.

Her bireye aynı eğitimi sunmak, istenen toplumsal ilerleme ve bireysel mutluluğu sağlamada yetersiz kalabilmektedir. Eğitimde fırsat eşitliğinin gerekli olduğuna inanan toplumlarda her bireyin ihtiyaçları ve yeterlilikleri doğrultusunda eğitim fırsatları ile gelişme imkânı sağlanmalıdır. Bireysel farklılık ve ihtiyaçlara duyarlı bir şekilde eğitim ortamında yapılan düzenlemelere farklılaştırma denir. Farklılaştırma veya farklılaştırılmış öğretim, öğretmenlere eğitim uygulamalarının tüm yüzlerinde rehberlik edebilecek kapsamlı bir öğretim yaklaşımıdır. Öğretmen, öğrencilerdeki hazırbulunuşluk, ilgi ve öğrenme profili farklılıklarına göre çok çeşitli içerik, süreç ve ürün yaklaşımlarını planlar ve uygular (Tomlinson, 1995). Farklılaştırılmış öğretim fırsatlarından yararlanan öğrenciler kendi özelliklerine duyarlı, kendi tercih ettikleri yollarla öğrenebildikleri bir öğrenme ortamında bulduklarında daha başarılı olabilmektedirler.

Farklılaştırılmış öğretimde öğrencilerin sadece bilgi düzeyinde değil, daha üst düzey bilişsel seviyelere de çıkması hedeflenmekte ve bu hedef doğrultusunda öğrencilerin bir konuyla ilgili derinlemesine çalışmalar yapması sağlanmaya çalışılmaktadır (Altun, Yabaş 2009). Tüm özel eğitim gereksinimli öğrencilerin olduğu gibi üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin de eğitim ortamlarında farklılaştırılmış müdahalelere ihtiyaçları vardır. Farklılaştırma tanımı üzerinde çok net bir birlik olmamakla beraber tanımlar bireysel farklılıklara uygun olarak müfredat üzerinde değişiklikler planlamak ve uygulamak odağında ele alınmaktadır. Bu açıdan bakıldığında üstün zekâlı ve özel yeteneklilerin eğitimdeki başlıca müdahaleler, genel olarak farklılaştırma başlığı altında ele alınabileceği gibi hızlandırma, gruptama, zenginleştirme ve farklılaştırma müdahaleleri şeklinde de özetlenebilir.

Bu müdahalelerden *hızlandırma* kavramı genellikle hem hizmeti ve hem de müfredatı yerine ulaştırma modellerini ifade etmekte kullanılır. Hizmeti ulaştırma modeli bağlamında hızlandırma kavramı, öğrencinin bir ya da birden fazla içerik alanında ileri seviye yönergeleri kabul etmesi için okulda geçirdiği zamanın bir kısmında daha yüksek bir seviyeye ulaştığı, anaokulu ya da üniversiteye erken başlama, sınıf atlama ya da yarı-

zamanlı sınıf atlama durumlarını içerir. Hizmeti yerine ulaştırma olarak hızlandırma, standart müfredat deneyimlerinin öğrencilere olması gerektiğinden daha erken bir yaşta ya da seviyede ulaştırılmasını önerir (Schiever, Maker, 2003). Ülkemizdeki her öğrenci her eğitim kademesinde en çok bir kere sınıf atlama hakkına sahiptir. Bu hak gerekli görülen öğrenci için eğitim öğretim yılının başladığı ilk ay okul yönetimince oluşturulacak bir komisyon marifeti ile uygulanabilir. Bu hak sadece tanınmış üstün zekâlı öğrenciler için geçerli olmayıp gerekli görülen tüm öğrenciler için işleme konulabilecek bir müdahale yöntemidir. Üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrenciler için ülkemizde özel bir hızlandırma programı bulunmamaktadır.

Başka bir müdahale şekli olan gruplamada benzer özellikler gösteren çocuklara birlikte çalışma imkânı elde etmeleri için uzun veya kısa süreli çeşitli düzenlemeler sağlamaktır. Grup oluşturma stratejilerinin kullanılmaması durumunda üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin gereksinimini karşılayacak farklılaştırılmış bir program uygulamasının etkileri kaybolur. Tam Gün Homojen Sınıflar (sadece üstünler), Tam Gün Heterojen Sınıflar (normal ve üstünler karışık) ve Yarım Gün veya Geçici Gruplar olmak üzere üç şekilde sınıflandırılabilir (Davasıgil, 2007). Ülkemizde 2002 yılında İstanbul Üniversitesi ve Milli Eğitim Müdürlüğü arasında imzalanan bir protokolle başlatılan Üstün Zekâlı Çocukların Eğitimi Projesi kapsamında ilköğretim düzeyinde “Tam gün Heterojen Sınıflar” (12 tanınmış, 12 tanınmamış öğrencinin aynı sınıfta olduğu) ile esnek grup etkinlikleri bir arada yürütülmüştür. Ayrıca Bilim Sanat Merkezlerinde yapılan çalışmalarını da Yarım gün veya geçici gruplarla yapılan müdahalelere örnek olarak gösterebiliriz. Bunlarla birlikte destek eğitim odalarından da benzer nitelikteki öğrenciler grup olarak yararlanabilmektedir.

Bir diğer müdahale şekli olan zenginleştirme kavramı olarak, program oluşturma hizmetine olduğu kadar müfredata da gönderimde bulunmaktadır. Zenginleştirilmiş müfredat, daha zengin ve çeşitli eğitim deneyimleri ile bir şekilde eklenmiş ya da değiştirilmiş müfredatı kapsar. Bu değişiklikler veya eklemeler içerikte ya da öğretim stratejilerinde yapılabilir ve bu değişimler, ideal olarak, tasarlandığı öğrencilerin özelliklerine göre şekillenir (Schiever, Maker, 2003). Zenginleştirmede hedef öğrenciye daha derin ve geniş bir müfredat sunmaktır. Zenginleştirme kavramı için üç temel bulunmaktadır. bunlar: süreç, içerik ve üründür. Süreç odaklı zenginleştirmede; öğrencilerin daha yüksek zihinsel süreçler ve bazı durumlarda da yaratıcı üretkenliklerini geliştirmek hedeflenmiştir. İçerik odaklı zenginleştirme özel bir içerik alanının sunumuna vurgu yapar. Genel olarak, bu müfredattaki matematik, fizik, dil sanatları ya da sosyal bilimler derslerini normal müfredata nazaran daha geniş kapsamlı ve derinlemesine bulmak mümkündür. Ürün odaklı zenginleştirmede ise verilen yönergenin sonucu/ürünü üzerinde odaklanılır. Bu ürünler; rapor, tablo, roman ya da sunum gibi somut olabilecekleri gibi iyileştirilmiş zihin sağlığı ya da başa çıkma becerileri gibi soyut da olabilmektedir (Schiever, Maker, 2003). Ülkemizde üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde zenginleştirme müdahaleleri öğretmenlerinin yeterlilik ve ilgilerine emanet edilmektedir.

Farklılaştırılmış öğretim müdahalelerini yönetebilmek için öncelikle öğretmenlerin bu konu hakkında iyi yetişmiş olması ve gerekli donanıma sahip olması gerekmektedir. Özel yetenekli bireyler de sahip oldukları potansiyel ile kendilerini gerçekleştirebildiklerinde, toplum için büyük katkılar sunabilecek bir gruptur. Bu sebeple özel yetenek sahibi kişilerin bu niteliklerini koruyucu ve geliştirici özel eğitim ve öğretim programlarını tasarlamak,

uygulamak ve uygulanmasını koordine etmek Milli Eğitim Bakanlığının öncelikli görevleri arasında bulunmaktadır (14 Eylül 2011 tarih, 28054 sayılı resmi gazete).

Ulusal mevzuat çerçevesinde üstün zekalı ve özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kapsamında yararlanabilecekleri yegâne fırsatlardan biri destek eğitim odalarıdır. Rehberlik Araştırma Merkezinde yapılan değerlendirmeler sonucunda “Özel Yetenekli Birey” tanısı alan öğrenciye, temel eğitimde ise Zenginleştirme A (Bilim Sanat Merkezi + Sınıf İçi Uygulamalar + Destek Eğitim Odası), Orta Öğretimde ise Zenginleştirme B (Sınıf İçi Uygulamalar + Destek Eğitim Odası) tedbiri uygulanmaktadır. Bu sayede tanılanmış özel yetenekli öğrenciler, okullarında destek eğitim odasından yararlanabilmektedirler. 18/05/2015 tarihinde yayınlanan 2015/15 nolu genelgeye göre okulunda özel eğitim gereksinimi olan bireylerin okuduğu okullarda destek eğitim odası açma zorunluluğuna vurgu yapılmış ve bu konudaki sorumluluk ve planlama yetkisi okul idaresine bırakılmıştır.

Destek Eğitim Odası, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 4. maddesinde “Kaynaştırma uygulamaları yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler ile özel yetenekli öğrencilere ihtiyaç duydukları alanlarda destek eğitim hizmetleri verilmesi için düzenlenmiş ortam” şeklinde tanımlanmaktadır. Destek eğitim odaları, özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisi doğrultusunda millî eğitim müdürlükleri tarafından açılır. Destek eğitim odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması okul yönetimince yapılır ve öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak bireyselleştirilmiş eğitim programı uygulanır. Bunun yanında, gerektiğinde eğitim performansı bakımından aynı seviyede olan öğrencilerle grup eğitimi de yapılabilir. Öğrenciler haftalık ders saatlerinin % 40'ını açmayacak bir süre kapsamında destek eğitim odalarından yararlanabilmektedirler. Öğrencinin alacağı programın içeriği okulun “Bireyselleştirilmiş Öğretim Programı Hazırlama Birimi” tarafından hazırlanır ve denetlenir. Destek eğitim odasının sabit fiziksel bir mekân olma şartı yoktur. Öğretmen, öğrenci ve uygun fiziksel ortamın bir araya getirilebilmesidir. Bu yönüyle okul bünyesindeki farklı mekânlarda gerekli askeri koşullar sağlandığında destek eğitim hizmeti sürdürülebilmektedir.

İstanbul'da her yıl yaklaşık olarak 200 bin öğrenci 1. sınıfa başlamaktadır. Evrensel standartlara göre bu grubun %2'si özel yetenekli olduğu kabul edildiğinde, her sene 4 bin özel yetenekli öğrenci İstanbul'da okula başladığı söylenebilir. İstanbul genelinde farklı engel türlerine hizmet veren 66 özel eğitim okulu bulunurken, özel yeteneklilere yönelik bir örgün eğitim özel eğitim kurumu bulunmamaktadır. Farklı engel grupları iyileştirme merkezlerinden devlet desteği ile ücretsiz özel eğitim imkânlarından yararlanırken özel yetenekli öğrencilere yönelik böyle bir hak bulunmamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, sayıları sınırlı olan ve okul dışı zamanlarda destek veren BİLSEM'ler ve örgün eğitim içinde bulunan destek eğitim odaları ile özel yetenekli öğrencilerin eğitimi desteklenmeye çalışılmaktadır. Özel yetenekli öğrencilere yönelik uygulanan özel eğitim faaliyetlerinin niteliksel ve niceliksel olarak artması bireylerin mutluluğu ve toplumsal gelişme için öncelikli görülmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı İstanbul ilindeki destek eğitim odalarının incelenerek, bu süreçte verilen eğitimin kalitesinin artırılmasına destek sunmaktır.

Yapılan araştırma detayında;

- İl genelinde resmi ilk ve ortaokullardaki destek eğitim odaları,
- Özel yetenekli öğrencilere, destek eğitim odalarında eğitim veren öğretmenleri,

- Özel yetenekli öğrencilerin destek eğitim odalarından yararlanma durumları ve
- Destek eğitim odalarının nitelikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel tarama modeline göre tasarlanmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan; araştırmaya konu olan, birey ya da nesneyi kendi koşullarında içinde olduğu biçimiyle tanımlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2007). Betimsel tarama modellerinin tek başına uygulandığı araştırma yaklaşımları olmakla birlikte taramanın yer almadığı bir başka araştırma modelinin tek başına var olması düşünülemez (Karasar, 2012). Bu araştırma kapsamında İstanbul ilindeki Destek eğitim odalarının çeşitli değişkenler açısından var olan durumlarının ortaya konulması amaçlandığı için betimsel tarama modeli benimsenmiştir.

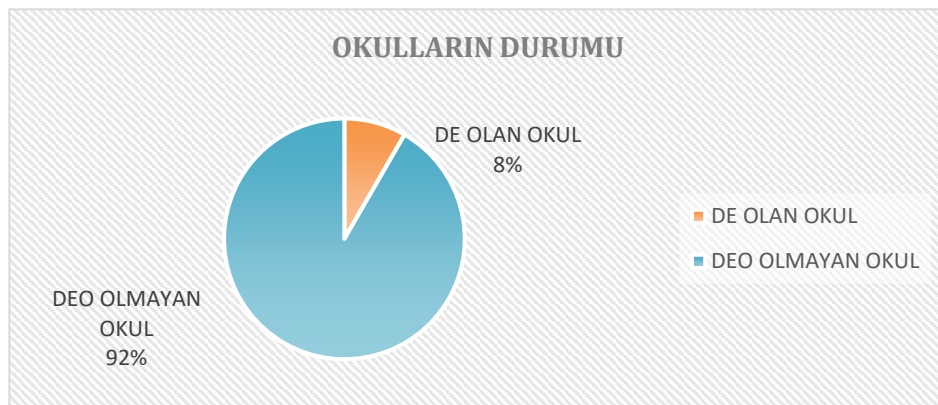
Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki ilk ve orta dereceli okullar oluşturmaktadır. 2015 yılında İstanbul'da 1300 ilkokul, 1179 ortaokul, 113 imam hatip Ortaokulu bulunmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan anket formu İl Milli Eğitim Müdürlüğünden resmi yazı ile gönderilmiş ve tüm okullardan ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri kanalıyla geri bildirimler alınmıştır. Araştırma kapsamında evrene ulaşıldığı için örneklem tayinine gidilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında verilerin toplanabilmesi için araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Anket formunda, İstanbul ilindeki okullarda açılmış olan ve açılması planlanan destek eğitim odaları, odaların fiziksel niteliği ve donanımı, bu odalarda görevlendirilen öğretmenler ve bu odalardan eğitim alan öğrencilerin özellikleri hakkında veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

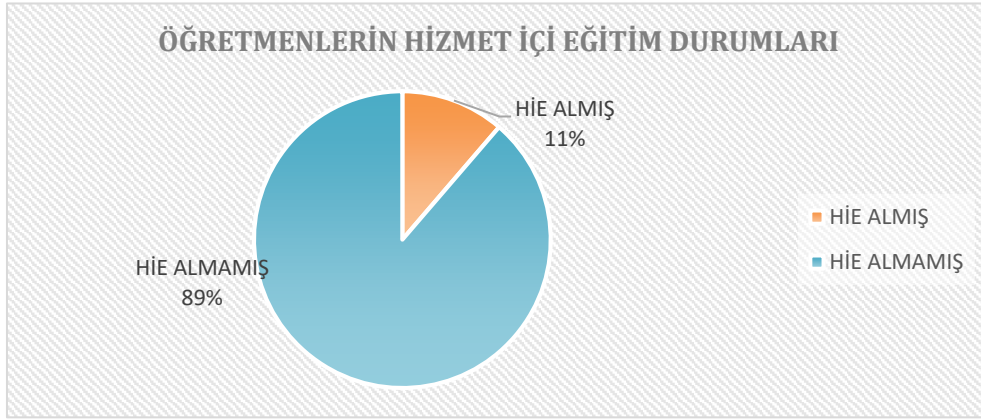
Bulgular

Şekil 1. Okullarda Destek Eğitim Odalarının Durumu

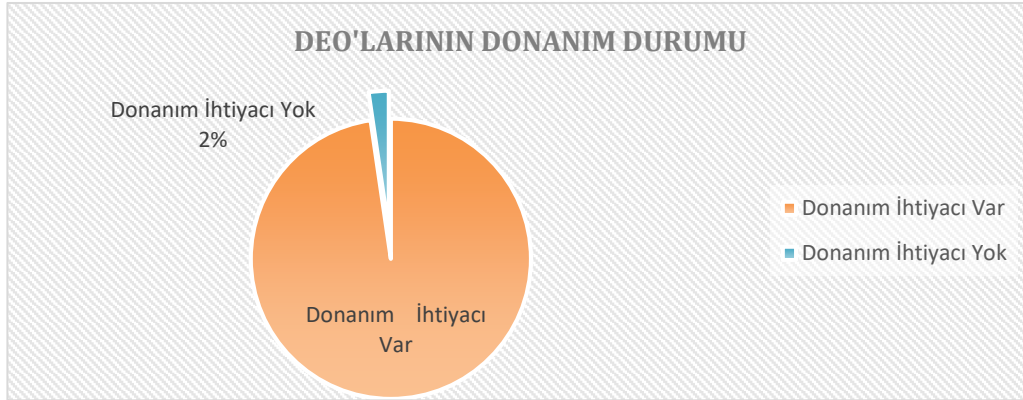
Şekil 1'de gösterildiği üzere, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde toplam 2592 ilk ve orta okul bulunmaktadır. Bu okulların 216'sında destek eğitim odası bulunmaktadır. Dolayısıyla 2376 ilk ve orta okulda henüz açılmış destek eğitim odası

bulunmamaktadır. Bu da resmi ilk ve orta okulların % 8'inde destek eğitim odasının bulunduğunu, % 92'sinde ise bulunmadığını göstermektedir.

Şekil 2. Destek Eğitim Odasında Görev Alan Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Durumları

Bünyesinde Destek Eğitim odası bulunan 216 okulda, toplam 1097 öğretmen görev yapmaktadır. Şekil 2'de görüldüğü gibi, destek eğitim odalarında görev alan öğretmenlerden 124'ü (%11) konuyla ilgili hizmet içi eğitim aldıklarını belirtirken, 973'ü (% 89'u) konuyla ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

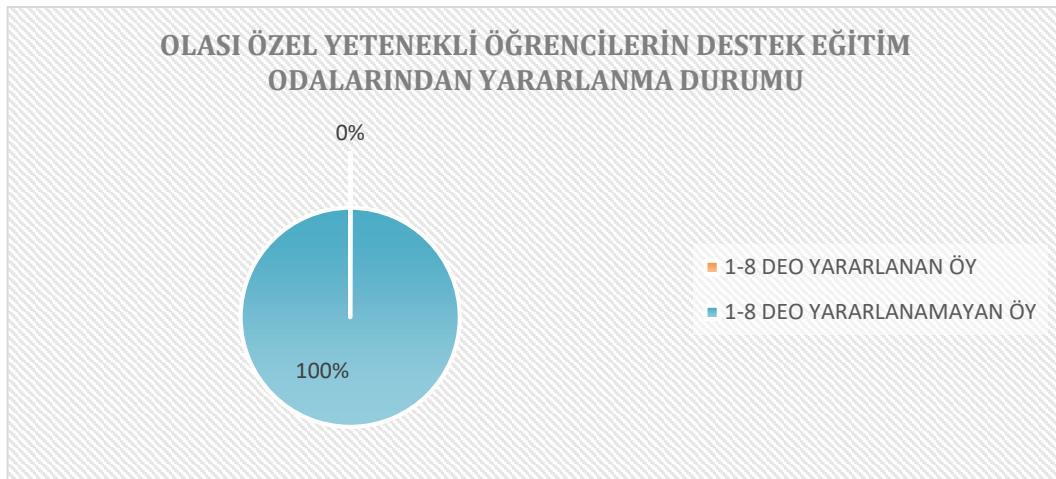
Şekil 3. Destek Eğitim Odalarının Donanım İhtiyacı Durumu

Şekil 3'te görüldüğü üzere varolan 216 destek eğitim odasından % 98'i (211) donanımsal ihtiyaçlarının olduğunu belirtirken % 2'si donanımsal ihtiyaçlarının olmadığını belirtmiştir.

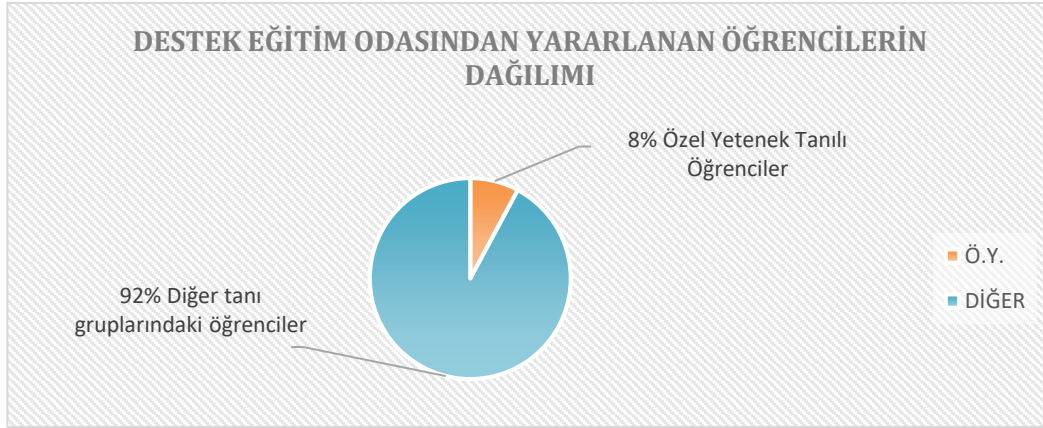
Şekil 4. Tanılanmış Özel Yetenekli Öğrencilerin Destek Eğitim Odasından Yararlanma Durumu

İl genelinde resmi ilk ya da orta okullarda öğrenim görürken bağlı buldukları Rehberlik Araştırma Merkezi tarafından “Özel yetenekli birey tanısı konularak Zenginleştirme A ve B tedbirine yönlendirilen öğrenci sayısı 234’tür. Bu 234 öğrencinin 102’si (%44’ü) destek eğitim odasından yararlanmaktadır. 132’si yararlanmamaktadır.

Şekil 5. Olası Özel Yetenekli Öğrencilerin Destek Eğitim Odalarından Yararlanma Durumu

Şekil 5’te görüldüğü üzere olası özel yetenekli öğrenciler içinde Destek eğitim odasından eğitim alanların alamayanlara oranı % 0’a % 100’dür. Yani 360 bin özel yetenekli öğrencimiz olduğu kabul edildiğinde (1-8. Sınıf arasındaki 1800000 öğrencinin % 2’si) bu grubun sadece 102 (% 0)’si destek eğitim odalarından yararlanabiliyor görünmektedir.

Şekil 6. Destek Eğitim Odasından Yararlanan Öğrencilerin Tanı Durumları

Destek eğitim odalarından yararlanan toplam öğrenci sayısı 1682'dir. Bu grubun % 8'i (132 öğrenci) Özel Yetenekli birey iken diğer % 92'lik grup (1550 öğrenci) diğer tanı gruplarındandır (Hafif MR, Bedensel vb.)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Özel yetenekli bireylerin yetenek ve özelliklerine uygun eğitimi almaları, yetenek, yaratıcılık, liderlik gibi özelliklerini ortaya koyabilmeleri, kendileri ile barışık ve çevreleri ile uyumlu bireyler olabilmeleri açısından önemlidir. Özel yetenekli bireylerle ilgili yapılan tüm çalışmalar ülkelerin politik stratejilerini belirlemesi açısından önem kazanmıştır. Ülkemizdeki mevcut yasal sistem ve çalışmalar incelendiğinde, özel yetenekli öğrencilere verilen desteğin iki başlık türünde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunlar Bilim Sanat Merkezleri (BİLSEM) ve Destek Eğitim Odalarıdır. BİLSEM'ler özel yetenekli öğrencilerin okul dışı zamanlarda destek aldıkları kurumlar iken bu öğrencilerin örgün eğitim kapsamında destek alabilecekleri en ulaşılabilir eğitim fırsatı Destek Eğitim odalarıdır. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde toplam 2592 ilk ve orta okul bulunmaktadır. Bu okulların 216'sında destek eğitim odası bulunmaktadır. Yani ilk ve orta düzeydeki resmi okulların % 92'sinde halen destek eğitim odası bulunmamaktadır. Açılmış olan 216 destek eğitim odasından % 98'i (211) donanımsal ihtiyaçlarının olduğunu belirtirken % 2'si donanımsal ihtiyaçlarının olmadığını belirtmiştir.

Destek eğitim odalarından sadece özel yetenekli öğrenciler değil diğer alanlarda özel eğitim gereksinimi olan öğrenciler de yararlanabilmektedir. İstanbul'daki resmi ilk ve ortaokullar bünyesinde açılmış olan destek eğitim odalarından yararlanan toplam öğrenci sayısı 1682'dir. Bu grubun % 8'i (132 öğrenci) Özel Yetenekli birey iken diğer %92'lik grup (1550 öğrenci) diğer tanı gruplarındandır (Hafif MR, Bedensel vb.).

Nüfusun % 2'sini özel yetenekli bireyler oluşturmaktadır. Bu bilgiye dayanarak İstanbul'da 1-8. sınıflar arasında eğitim gören 360 bin özel yetenekli öğrencinin örgün eğitime devam ettiği söylenebilir. Özel yetenekli olduğunu kabul ettiğimiz bu gruptan sadece 102'si destek eğitim odalarından yararlanabilmektedir. Bu da oransal olarak %1'in bile altındadır. Bunun yanında Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından "Özel yetenekli birey tanısı konularak Zenginleştirme A ve B tedbirine yönlendirilen 234 öğrencinin 102'si

(%44'ü) destek eğitim odalarından yararlandığından; tanınmış öğrencilerin % 44'üne destek eğitim odaları kanalıyla ulaşabilmektedir.

Bünyesinde Destek Eğitim odası bulunan 216 okulda, toplam 1097 öğretmen görev yapmaktadır. Görev alan öğretmenlerden 124'ü (%11) konuyla ilgili hizmet içi eğitim almış iken, 973'ü (% 89'u) konula ilgili herhangi bir hizmetiçi eğitim almamıştır.

Üstün Zekâlı ve özel yetenekli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin eğitimi ile ilgili yurt dışı uygulamaları incelediğimizde ABD, Kanada, İsviçre, İsveç, ve İsrail gibi ülkelerde Lisans düzeyinde eğitimler yapılırken Avustralya, Çin, Tayvan, Hollanda, İngiltere ve Rusya'da lisans sonrasında eğitimler desteklenmektedir (TBMM Araştırma Raporu 2012). Ülkemizde ise lisans (2016 yılı itibariyle kapatıldı) ve lisans üstü düzeyde Üstün Zekâlıların Eğitimi bölümü bulunmakta aynı zamanda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı gönüllü Öğretmenlere Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü çalışmaları ile Hizmet İçi Eğitimler verilmektedir. Bu bilgiler ülkemizde üstün zekâlı ve özel yetenekli öğrencilerin eğitimine önem verildiğini gösterse de çalışmaların 2000'li yıllar içinde yoğunlaştığı ve ülke çapındaki potansiyeli karşılamada yetersiz kaldığı da bir gerçektir.

Destek eğitim odalarının yaygınlaştırılması öncelikli ve önemli bir konu olarak ele alınmalı ancak bu konu sadece niceliksel artış odağında yürütülmemelidir. Öğretmen tarafından planlanan ve esnek bir şekilde yönetilen etkinlikler, çocukların hayal gücünü ve yaratıcılıklarını ortaya çıkarmalarına yardımcı olur. Bu da onların düşünme kapasitesini arttırır (Aubrey, C., Ghent, K. and Kanira, E., 2012). Bu noktada hareketle özel yetenekli bireylere eğitim verecek öğretmenlerin; "özel yeteneklilerin karakteristik özellikleri, bireyselleştirilmiş eğitim programları, zenginleştirme, farklılaştırma, hızlandırma, değerlendirme, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, problem çözme, sosyal duygusal beceri geliştirme, iletişim becerileri" gibi temel konularda hizmet içi eğitimler ve/veya akademik eğitimlerle desteklenmesi gerekmektedir.

Aybek (2007), insan gücü kaynaklarını yetiştirme ve yönlendirmede en etkili aracın eğitim olduğunu vurgulamıştır. Öğretmenlerin ise bu etkili aracın, amacına ulaşmasındaki en önemli öğelerden birini oluşturduğunu ifade etmiştir. Bir eğitim sisteminde yapılan yeniliklerin ancak öğretmenlerle uygulamaya geçirilebildiği, programlar ne kadar iyi yapılırsa yapılsın, öğrenme ortamları ne kadar iyi düzenlenirse düzenlensin, iyi nitelikli öğretmenler yetiştirilmediği sürece yapılan bütün yatırımların ve çabaların olumlu sonuçlar ortaya koymayacağını belirtmiştir. Özel yetenekli bireylere eğitim verecek öğretmenlerin bu noktada daha bir dikkat ve özenle desteklenmesi; bilgi, donanım ve kapasite olarak gelişmelerine fırsat sunulması gerekmektedir. Destek eğitim odalarında iyi eğitim almış öğretmenler önderliğinde sunulacak farklılaştırılmış eğitim ile öğrenciler içinde buldukları durum ve ilerlemek için neler yapması gerektiği ile ilgili bilişüstü becerilerini kullanmaları sağlanabilir.

Ülkemiz açısından bakıldığında özel yeteneklilerin eğitiminde geç kalınmışlık göze çapmaktadır. Bu sebeple hızla doğru politikaların geliştirilerek uygulanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Ülke çapındaki kalkınma hedefi ile uzun vadeli planların yanında, kısa vadede acil eylem planlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada özel yeteneklilerin eğitimi adına atılması gereken bir çok adımın içinde destek eğitim odaları sürdürülebilirlik ve ulaşılabilirlik özellikleri bakımından ön plana çıkmaktadır. Destek eğitim odalarının

sayılarının artırılarak donanımlarının sağlanması, bu odalardan eğitim alabilecek tüm özel yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi, bu odalarda eğitim verecek öğretmenlerin niteliklerinin artırılması gerekmektedir. Bu sayede destek eğitim odalarından eğitim alacak özel yetenekli öğrencilerin sahip olduğu potansiyeli ve yeteneklerini en üst düzeyde kullanmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Akarsu, F. (2004). Zirveye bakış. 1.Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Kongre Tutanağı ve Kararlar Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul, , s. 41, 43, 44.

Aubrey, C., Ghent, K. and Kanira, E. (2012). Enhancing thinking skills in early childhood. *International Journal of Early Years Education*, 20(4), 332-348.

Levent, F., (2011). “Üstün yetenekli çocukların hakları el kitabı” İstanbul.

MEB, 1739 sayılı Mili Eğitim Temel Kanunu, 1973,

MEB, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007, Mart 2009/2618 TD),

MEB, İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 2003, 10.7.2010 RG Temmuz 2010/2634,

MEB, İlköğretim Yönetme Yönergesi, RG Eylül 2003/2552 TD,

MEB, Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, 2009, 22.04. 2010/27560 RG Mayıs

MEB, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2006, 22.6.2010/27619 RG,

Metin, N. & Dağlıoğlu H. E., (2004). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmenin rolü, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları 64, İstanbul.

Şenol, C. (2011). Üstün yetenekliler programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (BİLSEM Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Gregory, G. H & Chapman, C.(2002). Differentiated instructional strategies: one size doesn't fit all. ABD: Corwin Press, Inc.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma tasarımleri (14.Bs.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tomlinson, C. A. (2001). How to differentiate instruction in mixed ability classrooms (2nd ed). ABD: Association for Supervision and Curriculum Development.

Tomlinson, C. A. (2005). The differentiated classroom: responding to the needs of all learners. ABD: Pearson Merrill Prentice Hall.İnalçık, H. (2015). *Devlet-i aliyye: Osmanlı imparatorluğu araştırmaları-1*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Giddens, A. (2009). *Sociology*. Cambridge: Polity Press.